



הרגל (חוס'): ד' ולעשות סעודה ברגל. שאין עיקר השמחה אלא מחמת הנשואין ואת"פ שמשמחין בטעוה הנישואין כל ז' שרי עכ"ל הרשב"א, וכמשי' אחרת להרשב"א נמצא לאסור לעשות סעודה הנשואין ברגל, אפי' נשא בערב הרגל וכ"מ ברמב"ם וכיון דמיני דרבנן היא נקטינן לקולא עכ"ל ב"י, ודבריו סמוכים דהא הוה' במ"ק הוכיחו שהוא דרשה גמורה לאורייסא (ס'), וגם בכתובות דף מ"ו כתב שהוא לאורייסא, ועוד דבסוכה דף כ"ה משמע נהדיא אס נשאו ערב הרגל מותר לעשות סעודה ברגל (עסי' סר"מ ס"ו) וכ"כ במ"ק צמ' לכן נ"ל דלילה ראשונה אסור לעשות סעודה דאיחא צמרא דעיקר שמחה אינו אלא חד יומא ולילה הראשונה נגדר אחר היום דהשמחה מחמת כיום ונגמרה צלילה וכן למ"ד משום קירחא בטעודה הראשונה איכא קירחא יסירה אכל בשאר ימות הרגל מותר לעשות סעודה דכבר עבר עיקר שמחה נשואין וכמו הפוס' בכתובות דף מ"ו דאפי' שעה אחת לפני י"ט שהוא חוס' י"ט ואסורה במלאכה מותר לישא וי"ל דזהו דוקא לדין תורה אבל מדרבנן אסור לישא באתו שעה דהו' כקונה קנין כמ"ס סימן שלי"ט מיהו אס לא קבל עליו י"ט באתו שעה מותר ורי"ט בכתובות כחז ואסור לישא קמוך להשיכה ע"כ והעולם נוהגים לישא אף קמוך להשיכה (כ"ה) ועיין ברנף אהנה סימן ק"ם ובמדינותינו נהגו לישא צע"ש קמוך להשיכה ובעי"ט לא נהגו לישא כלל וי"ל דזהו מטעם שכתבתי דאסור לעשות סעודה נשואין צלילה הראשונה ולכן אין לשנות המנהג:

4. א"ת א"ת

10. 10

שולחן ערוך אורח חיים סימן תעב

כל מי שצריך הסיבה, אם אכל או שתה בלא הסיבה * לא יצא, וצריך לחזור לאכול ולשתות בהסיבה. הגה: ויש אומרים דבזמן הזה, דאין דרך להסב, כדאי הוא ראב"ה לסמוך עליו שבדיעבד יצא בלא הסיבה (אגודה פרק ע"פ). * (כ) <ה> ונראה לי אם לא שתה כוס שלישי או רביעי בהסיבה, * אין לחזור ולשתות בהסיבה דיש בו חשש ז שנראה כמוסיף על הכוסות; אבל בשני כוסות ראשונות, יחזור וישתה (כא) בלא ברכה (מנהגים), (כב) וכן באכילת מצה. <ו> ולכתחלה יסב (כג) כל הסעודה. (מהרי"ב).

סעיף ח

צריך לשתות ד' כוסות * (כד) ח <ז> על הסדר, ואם שתאן (כה) זה אחר זה * שלא כסדר, (כו) לא יצא.

סעיף ט

שיעור הכוס, (כז) רביעית (כח) לאחר שימזגנו (כט) (אם רוצה למזג), * וישתה (ל) <ח> כולו או רובו. ואם יש בו הרבה רביעיות, (לא) ט שותין ממנו כל כך בני אדם (לב) כמנין רביעיות שבו. * ויש אומרים שצריך לשתות (לג) רוב הכוס, אפילו מחזיק כמה רביעיות. (וצריך לשתות השיעור (לד) יא שלא בהפסק גדול בבתיים) (ב"י בשם חקח).

סעיף י

מי שאינו שותה יין (לה) יב מפני שמזיקו, או שונאו, צריך לדחוק עצמו ולשתות, (לו) לקיים מצות (לז) ארבע כוסות.

סעיף יא

מצוה לחזור <ט> אחר (לח) יין יג אדום, (אם אין הלבן משובח ממנו) (טור).

סעיף יב

(לט) יוצאים ביין מבושל (מ) ובקונדיטון.

סעיף יג

(מא) יד <י> אפילו עני המתפרנס מן הצדקה (מב) טו ימכור מלבושו או ילוה או ישכיר עצמו בשביל יין (מג) לד' כוסות.

1. סתים קה"ל

*שאף הן היו באורז הנס *אד יהודה אמר
 שמואל ארבעה כוסות הללו צריך שיהא בהן
 כרי מוינת כוס יפה שתאן וז' יאז שתאן
 בבת אחת יאז השקה. מן לבני ולבני ביתו
 יאז שתאן וז' יאז אמר רבא ידי ין יאז ידי
 יהודה לא יאז שתאן בבת אחת ירב אמר
 ידי ין יאז ידי ארבעה כוסות לא יאז השקה
 מן לבני ולבני ביתו יאז אמר רב נחמן בר
 יצחק יהוא ראשתי חובא דכסא, מתיבי ד
 כוסות הללו צריך שיהא בהן כרי רביעית
 אוד ד' אודר מונג אחד חדש ואוד ישן, רבי
 יהודה אמר צריך שיהא בו מעט ומראה יין,
 קרני מדהת כרי רביעית ואח' אמרת כוס יפה
 אמרי אודי ואודי חד שיעורא הוא, מאי כרי
 מוינת כוס יפה דקאמר לכל חד חד דהוי להו
 כולדו רביעית, רבי יהודה אמר צריך שיהא
 בו מעט ומראה, אמר רבא מאי מעמא דרבי
 יהודה דכתיב *אל תרא יין כי יהאם תיב*
 הכל דייבן בארבעה כוסות הללו אוד אנשים
 ואוד נשים *ואוד תינוקות, אוד יהודה וכי מה
 תועלת יש לתנוקות ביי' אלא מרחקן לחן
 קליות

ליה מיכלא : ואפילו עני שבין ישראל לא יאכל
 עד שיסב : איחמר ימצה צריך הסיבה /
 מדב נחמן צריך הסיבה, יין איחמר משמיה
 דרב נחמן אין צריך הסיבה, ולא פליגי הא
 בתרתי כס קמאי, הא בתרתי כס בתראי,
 *אמרי לה להאי גיסא ואמרי לה להאי גיסא
 אמרי לה להאי גיסא תרי כס קמאי בעו
 הסיבה דהשתא הוא דקא מתחלא לה חירותו.
 תרי כס בתראי לא בעו הסיבה מאי דהוה
 הוה, ואמרי לה להאי גיסא אדרבה תרי כס
 בתראי בעו הסיבה הוהא שעתא דקא דויה
 דחזתת, כס קמאי לא בעו הסיבה דאבתי
 עברים היינו, קאמר השתא דאיחמר הכי
 ואיחמר הכי *אידי ואודי בעו הסיבה, פרקין
 לא שמה הסיבה, הסיבת ימין לא שמה

7. רמב"ם ה"א

יא (א) עיר שהיא ספק ואין ידוע אם היתה
 מוקפת חומה בימות יהושע בן נון או אחר כן
 הוקפה קראין בשני הימים שהן ארבעה עשר
 וחמשה עשר ובליליהם. ומברכין על קריאתה
 בארבעה עשר בלבד תואיל והוא זמן קריאתה
 לרוב העולם :

אך עתה שיש לי לזכור נזכיר כיון כלל הוא וכן ולא פליגי
 דהוה ספק אל דנריסא ולקולא בשם דליכ' אהו שופר באיסו
 ומתפל מנת מקרא ענינה איכ' נזכיר אהו זיקר' כיד' ונזכיר דהו
 מיה ומקיל כדרי פני מידה. ואין מנת נזכיר מנה ספסו מנה
 דהייל דמזכיר והשתא דמזכיר הכי ולמזכיר הכי מנה נזכיר ויסנה
 כמב דמזכיר דמזכיר קייל. לישכא דכל ספיק' דדנק נקול' דיש
 סכא כנו למעבד היסנה ככולה דלי רחול לטול' אמה' נק' סכא
 פני סכא ולי קיל כמזכיר סה מיקר' מנת היסנה נזכיר פני
 ולפי מ"ס טרין כמגילה כ"ג גבי היסנה מלייל שיעשה היסנה כפי
 קמאי וקט' ומלטה דש' להלן כין כמזכיר סה כמזכיר מנפס' ולי
 כד' אל' מיעקר סקמס' נרין נקיס' ככל מהי דמזכיר סקמס' כן

8. רמב"ם

2. רמב"ם

מח' הכל ייטע שלט לא בני מוינת : ידי יין ילא . מאוס שמחה ייס
 כתיב' לקמן (דף קפ"ג) ושמחת מצרך נמה משמח מין : אכל ידי
 ארבעה כוסות לא ילא. וסלן תאבין כס רחשן ולא יאז נרין לנביא
 סוד מלטה כוסות על סודל : נרין שיעט כסן כרי רביעית . כלמך

משנה למזכ

דנריסא למזכיר מקריסא נזכיר. ועין כמזכיר המזכיר מלך ה' מ"י
 כ"ל שכתבו זיל ומהר מעט שיש טור כין המזכיר מהלוקט על שנת
 המזכיר הוא סוף ולמזכיר כי על זה רש' דייס' מלמזכיר ליסור כמזכיר
 שניעית על עמיס' דנריעית כומן סה דדנק וסוי ספיק' דדנק סרו
 שנת סה ולקול' פ"כ :

3. סו"ס

ספיק' ענינה נזכיר נזכיר כסן סס אחד דקמין משמח כריס' ססות
 קדי יין ילא . פ"י די שמחת ייס, דס"ד האיל וקט' ד' ססות לא
 נפק מדי שמחת ייס, אלא אס' ק ילא ידי ארבעה כוסות :

9. רמב"ם ה"א

פ"ז ה"ז לפיכך כשסועד אדם צלילה כזה נריך לאכול
 ולשמחה וכוח מייסב דרך חירות וכו' ואימתי
 נריכין הסיבה בשעת אכילה כזית מלח ובשתיית ארבעה
 כוסות האלו ושאר אכילתו ושתייתו אם היסב כ"ז משוכח
 וכו' עכ"ל. מדברי הרמב"ם האלו מצוהר דמלוא הסיבה
 היא מלוא צפייס, שיאכל וישחה צלילה כזה וכוח מייסב דרך
 חירות, אלא דמזכיר קבעו למלוא זו בשעת אכילה כמלח
 ושתיית הארבעה כוסות, אבל עכ"פ מלוא צפייס היא ולא
 מדויי כמלוא של מלח וארבע כוסות, וכדחזיקן דגס בשאר
 אכילתו ושתייתו אם היסב כ"ז משוכח, דהיינו דמיקריא
 קיוס מלוא של הסיבה, [וכי' צפייס ארי' סוי חפ"ב ס"ז
 דלכתחילה יסב צלל כסעוד], כרי דמעשה ההסיבה היא
 מלוא צפייס, ושייכ' גם בשאר אכילתו ושתייתו, אלא דאיו
 מחויב' דכ' רק בשעת אכילה מלח ושתיית ארבע כוסות, אבל
 בעיקר דינה אין לה ענין. עם מלוא אכילה מלח ושתיית
 ארבע כוסות כלל, ולפ"ז אם אכל מלח או שחה ארבע
 כוסות צלל הסיבה אין כאן שום גריעותא כהמלוא של
 אכילה מלח או ארבע כוסות, רק דלא קיים מלוא הסיבה
 שכיו מלוא נפרדה לגמרי. והנה בתוס' פסחים דף ק"ה
 נסחפוקו אם שכה ולא היסב אם יחזור וישחה, וברא"ש
 שם מצוהר דאם אכל הכזית מלח צלל הסיבה לא ילא,
 ולכאורה מצוהר מזה לכיפור, דס"ל דדין הסיבה הוא דין
 בקיוס המלוא של מלח ודי כוסות, דאלת"כ אמאי לא ילא,
 יידי דאחזיקר ררו לכאורה לא שייך כלל שיחזור ויאכל

5. שאלה אריה ס' אס

דאורי' תקון דלשמחה בעי גמי שלמי שמחה.
 וי"ל דהא לא מסתבר להגמ' לומר שיתקנו רבנן
 קרבן לשמחה של דבריהם שלא מצינו בשום
 מקום שיתקנו רבנן קרבן שאין לו עיקר מה"ת
 אע"ג דתיקנו חגיגת י"ד למ"ד לאו דאורי' היא
 כדאמרינן בפ' א"ד (דף עא) הא מפרש התם טעמא
 כדי שיהא הפסח נאכל על השובע אבל הכא כיון
 דאיפשר לקיים שמחת ליל י"ט א' של דבריהם
 בשאר מיני שמחות ל"ל שתיקנו שלמי שמחה
 לזה השתא נקטינן מש"כ בס' אלו דמ"ע זו של
 שמחת י"ט נוהג מה"ת אפי' בזה"ז וא' אנשים וא'
 נשים חייבין במצוה זו ואע"ג שאין לנו קרבן
 מ"מ איפשר לקיים בשאר מיני שמחות וה"מ כל
 ימים והלילות של י"ט אבל לילה א' של י"ט אין
 מצות שמחה נוהג בה מה"ת ומ"מ מדרבנן נוהג
 בה מצות שמחה ואגב אורחין למדנו דהא דחייב
 אדם לשהר את עצמו ברגל אינו נוהג בזה"ז
 וכמ"ש. כנ"ל: